PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36020283	IES da Illa de Arousa	A Illa de Arousa	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Xeografía e historia	4º ESO	3	105

Réxime
Réxime xeral-ordinario

Contido

Páxina

Contido	Páxina
1. Introdución	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	16
4.2. Materiais e recursos didácticos	16
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	17
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	17
6. Medidas de atención á diversidade	18
7.1. Concreción dos elementos transversais	19
7.2. Actividades complementarias	20
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	20
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	22
9. Outros apartados	23

1. Introdución

Xeografía e Historia en 4º da ESO é unha materia básica para que os discentes comprendan a realidade que lles rodea. A materia aborda como cambiou o noso tempo máis inmediato, permitindo aos estudantes entender como se chegou ata a época actual. Isto permitiralles ver, analizar e comprender as causas e circunstancias que condicionan o complexo entramado de relacións internacionais no que estamos hoxe.

A partir deses principios, estruturamos a nosa materia en diferentes unidades didácticas nas que mesturamos os contidos xeográficos cos históricos en tres grandes bloques:

- O século XIX: esta primeira parte abranguera a primeira avaliación e parte da segunda. Neste tempo traballaremos os criterios de avaliación relativos a evolución política, económica, social, cultural e tecnolóxica do periodo decimonónico.
- A primeira metade do século XX: na segunda avaliación abordaremos o complicado panorama internacional desde finais do século XIX ata o desenvolvemento de ambas guerras mundias.
- O mundo trala II Guerra Mundial: para finalizar estudaremos cal a a situación histórico-xeográfica actual, desde finais da segunda gran guerra ata case os nosos días.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Buscar, seleccionar, tratar e organizar información sobre temas relevantes do presente e do pasado, usando criticamente fontes históricas e xeográficas, para adquirir coñecementos, elaborar e expresar contidos en varios formatos.	2-3		4	1-2		1		
OBX2 - Indagar, argumentar e elaborar produtos propios sobre problemas xeográficos, históricos e sociais que resulten relevantes na actualidade, desde o local ao global, para desenvolver un pensamento crítico, respectuoso coas diferenzas, que contribúa á construción da propia identidade e a enriquecer o acervo común.	1-2			2		1-3	3	3
OBX3 - Coñecer os principais desafíos aos que se enfrontaron distintas sociedades ao longo do tempo, identificando as causas e consecuencias dos cambios producidos e os problemas aos que se enfrontan na actualidade, mediante o desenvolvemento de proxectos de investigación e o uso de fontes fiables, para realizar propostas que contribúan ao desenvolvemento sustentable.			3-4-5		3	3-4	1	1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX4 - Identificar e analizar os elementos da paisaxe e a súa articulación en sistemas complexos naturais, rurais e urbanos, así como a súa evolución no tempo, interpretando as causas das transformacións e valorando o grao de equilibrio existente nos distintos ecosistemas, para promover a súa conservación, mellora e uso sustentable.					2	1-2-3-4	1	
OBX5 - Analizar de forma crítica formulacións históricas e xeográficas explicando a construción dos sistemas democráticos e os principios constitucionais que rexen a vida en comunidade, así como asumindo os deberes e dereitos propios do noso marco de convivencia, para promover a participación cidadá e a cohesión social.	5					1-2		1
OBX6 - Comprender os procesos xeográficos, históricos e culturais que conformaron a realidade multicultural na que vivimos, coñecendo e difundindo a historia e a cultura das minorías étnicas presentes no noso país, e valorando a achega dos movementos en defensa da igualdade e a inclusión, para reducir estereotipos, evitar calquera tipo de discriminación e violencia, e recoñecer a riqueza da diversidade.	5				3	1-2-3		1
OBX7 - Identificar os fundamentos que sosteñen as diversas identidades propias e as alleas, a través do coñecemento e posta en valor do patrimonio material e inmaterial que compartimos para conservalo e respectar os sentimentos de pertenza, así como para favorecer procesos que contribúan á cohesión e solidariedade territorial no tocante aos valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.		3			1	1-2-3		1
OBX8 - Tomar conciencia do papel dos ciclos demográficos, o ciclo vital, as formas de vida e as relacións interxeracionais e de dependencia na sociedade actual e a súa evolución ao longo do tempo, analizándoas de forma crítica, para promover alternativas saudables, sustentables, enriquecedoras e respectuosas coa dignidade humana e o compromiso coa sociedade e a contorna.			5	4	2-5	1-2-3		
OBX9 - Coñecer e valorar a importancia da seguridade integral cidadá na cultura de convivencia nacional e internacional, recoñecendo a contribución do Estado, as súas institucións e outras entidades sociais á cidadanía global, á paz, á cooperación internacional e ao desenvolvemento sustentable, para promover a consecución dun mundo máis seguro, solidario, sustentable e xusto.	2					1-2-3-4	1	1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	As revolucións "burguesas" (1820-1848).	Nesta unidade abordaranse as diferentes ondas revolucionarias, así como correntes de pensamento político detrás destes movementos: liberalismo, nacionalismo, socialismo, ...	13	16	X		
2	España a labazadas: a primeira metado do século XIX.	Tratarase nesta unidade os diferentes enfrontamentos entre o absolutismo e o liberalismo español por facerse co control político.	10	13	X		
3	A II Revolución Industrial e o Imperialismo	Abordaremos os cambios e as transformacións tecnolóxicas que tiveron lugar ao longo do século XIX para despois adentrarnos nunha da súas grandes consecuencias, como foi o proceso de búsqueda de novas materias primas e mercados que levou ao desenvolvemento do Imperialismo.	10	13	X		
4	A lenta modernización de España: a segunda metade do século XIX (1843-1898)	Analizaremos como os cambios e problemas políticos iniciados na primeira metade se mantiveron nesta segunda metade, e como pouco a pouco España foise sumando á II Revolución Industrial.	14	7		X	
5	As relacións internacionais no século XIX: da Restauración ao Imperialismo (1815-1914)	Nesta unidade estudiaremos as complicadas relacións internacionais ao longo do século con motivo do intento das grandes potencias de manter o status quo en Europa ao mesmo tempo que estenden o seu poder polo resto do mundo.	10	9		X	
6	O mundo en guerra (1914-1945).	Examinaremos o complicado panorama das relacións internacionais trala I Guerra Mundial e como os tratados acordados tensaron e dificultaron a paz entre vencedores e vencidos.	9	13		X	
7	A Guerra Fría e a política de bloques (1945-1989).	Adentrarémonos nunha dos periodos más relevantes do último século ao moldear e marcar as relacións internacionais desde entón.	10	11			X
8	A longa crise de España: do desastre de Cuba á guerra civil (1898-1939).	Coa pérdida das súas últimas colonias, España entre nunha profunda crise política, social e cultural. Nesta unidade veremos y analizaremos as causas e consecuencias derivadas desta pérdida de identidade	10	10			X
9	A ditadura franquista e a transición (1939-1981).	Acercarémosnos, en penúltimo lugar, á páxina máis negra da nosa Historia e ao custoso e difícil periodo que o pon fin.	9	9			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
10	O noso mundo (1989-2023)	Finalmente, estudaremos, sucintamente, o entramado político, económico y social actual para despois facer fincapé nos grandes retos do noso mundo.	5	4			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	As revolucións "burguesas" (1820-1848).	16

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Utilizar secuencias cronolóxicas complexas nas que identificar, comparar e relacionar feitos e procesos en diferentes períodos e lugares históricos (simultaneidade, duración, causalidade), utilizando termos e conceptos específicos do ámbito da historia e da xeografía.	Comprende e identifica as diferentes Revolucións Liberais a partir do analise de mapas e textos.	PE	100
CA2.7 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecuencialidade que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.	Entende as causas e consecuencias dos diferentes procesos nacionalistas centrípetos e centrífugos.		
CA2.10 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e da análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.	Coñece alghuna causa que levou á aparición das teorías nacionalistas		
CA3.1 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	É capaz de argumentar sobre algún dos principios das constitucións liberais.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Bases ideolóxicas (liberalismo, marxismo e nacionalismo) da contemporaneidade: procesos unificadores e independencias. O movemento obreiro e a súa evolución. - As revolucións burguesas do século XIX, transición e resistencias ao estado liberal no mundo. A conquista dos dereitos individuais e colectivos na época contemporánea.

Contidos
- Dignidade humana e dereitos universais. Declaración Universal dos Dereitos Humanos.

UD	Título da UD	Duración
2	España a labazadas: a primeira metado do século XIX.	13

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflictan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	Comprende o proceso que leva á chegada do liberalismo en España e é capaz de elaborar un breve discurso onde recolle os principais feitos..	TI	100
CA2.2 - ransferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	Realiza unha exposición sobre a orixe e desenvolvmento do liberalismo en España.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración. - Da Constitución de 1812 á fin da Restauración: orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais en España a través das fontes, e as súas consecuencias para Galicia. A lenta consecución de dereitos sociais en España e Galicia.

UD	Título da UD	Duración
3	A II Revolución Industrial e o Imperialismo	13

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Analizar procesos de cambio histórico e comparar casos da historia e a xeografía a través do uso de fontes de información diversas, tendo en conta as transformacións de curta e longa duración (conxuntura e estrutura), as continuidades e permanencias en diferentes períodos e lugares.	É capaz de diferenciar os tipo de fontes e se estas son obxectivas ou subxectivas.	PE	70

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.7 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecuencialidade que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.	Entende a importancia e trascendencia das transformacións tecnolóxicas do século XIX.		
CA3.3 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	Comprende as causas da resistencia dos pobos colonizados.		
CA2.11 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza e adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	Valora a importancia do patrimonio artístico, histórico e cultural que lle rodea.	TI	30

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Bases ideolóxicas (liberalismo, marxismo e nacionalismo) da contemporaneidade: procesos unificadores e independencias. O movemento obreiro e a súa evolución. - As transformacións científicas e tecnolóxicas do século XIX e a súa implicación na sociedade moderna. - A igualdade real de mulleres e homes. A discriminación por motivo de diversidade sexual e de xénero. A conquista de dereitos civís nas sociedades democráticas contemporáneas.

UD	Título da UD	Duración
4	A lenta modernización de España: a segunda metade do século XIX (1843-1898)	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes	Comprende que o proceso de modernización en España deu lugar a grandes diferencias locais e rexionais.	PE	100
CA2.4 - Analizar procesos de cambio histórico e comparar casos da historia e a xeografía a través do uso de fontes de información diversas, tendo en conta as transformacións de curta e longa duración (conxuntura e estrutura), as continuidades e permanencias en diferentes períodos e lugares.	Comprende que o proceso de modernización en España tivo lugar a diferentes velocidades segundo a rexión.		
CA2.5 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	É capaz de argumentar sobre cómo foi o proceso de desenvolvemento industrial en España.		
CA2.7 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecuencialidade que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.	Coñece os principais feitos da industrialización de España e Galicia.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Desigualdade e inxustiza no contexto local e global. Solidariedade, cohesión social e cooperación para o desenvolvemento. A achega de España á cooperación para o desenvolvemento. - O proceso de transformación da España contemporánea nos seus aspectos políticos, económicos e sociais. Repercusións na Galicia contemporánea. - A evolución cultural da España do século XIX ao século XX e a formación dunha identidade multicultural compartida. Do Rexionalismo ao Nacionalismo na España periférica. O caso galego.

UD	Título da UD	Duración
5	As relacións internacionais no século XIX: da Restauración ao Imperialismo (1815-1914)	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Utilizar secuencias cronolóxicas complexas nas que identificar, comparar e relacionar feitos e procesos en diferentes períodos e lugares históricos (simultaneidade, duración, causalidade), utilizando termos e conceptos específicos do ámbito da historia e da xeografía.	É capaz de realizar un eixe cronolóxico coas diferentes etapas das relacións internacionais e relacionar esas etapas con determinadas casas e consecuencias.	PE	80
CA2.10 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e da análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.	Entende á complexa realidade que existe a comezos do século XX e comprende as diferentes causas que levaron á I Guerra Mundial.		
CA1.1 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes	É capaz de argumentar a partir de algúns datos sobre as diferencias políticas a finais do século XIX e comezos do XX.	TI	20

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Xeopolítica e principais conflitos no presente. Xenocidios e crimes contra a humanidade. Guerras, terrorismo e outras formas de violencia política. Alianzas e institucións internacionais, mediación e misións de paz. Inxerencia humanitaria e xustiza universal. - Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración. - O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas. Realismo, impresionismo e postimpresionismo. Movementos artísticos do século XIX en España e Galicia. - As relacións internacionais no século XIX: da Europa da Restauración ao Imperialismo. Causas, desenvolvemento e consecuencias do colonialismo. - Conflitos e violencias provocadas a fins do século XIX e na primeira metade do século XX: da paz armada á Primeira Guerra Mundial. Principais acontecementos da guerra e as súas repercusións. Estudo crítico e comparativo.

UD	Título da UD	Duración
6	O mundo en guerra (1914-1945).	13

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflictan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	Realiza un texto no que é capaz de agrupar de forma lóxica e coherente determinados feitos históricos.	PE	60
CA3.4 - Contribuír ao benestar individual e colectivo a través do deseño, exposición e posta en práctica de iniciativas orientadas a promover un compromiso activo cos valores comúns, a mellora da contorna e o servizo á comunidade.	Comprende a finalidade das principais correntes artísticas do periodo.		
CA2.2 - ransferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	Realiza unha carta en primeira persoa sobre a vida nunha trinchera na I Guerra Mundial.	TI	40

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración. - As relacións internacionais como consecuencia da Primeira Guerra Mundial: da Revolución Rusa á aparición dos totalitarismos (fascismo e nazismo). A economía de entreguerras como detonante político e social: o crack do 29. O caso español: da Segunda República á Ditadura de Franco. - Relacións multicausais na construción da democracia e as orixes do totalitarismo: os movementos pola liberdade, a igualdade e os dereitos humanos. - Conflitos e violencias no período de entreguerras: orixe, desenvolvemento e consecuencias directas da Segunda Guerra Mundial. Estudo crítico e comparativo. O holocausto xudeu e as súas consecuencias na historia mundial. - O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas: do expresionismo á abstracción. A vangarda europea na primeira metade do século XX: o cubismo e o surrealismo a través dos principais artistas españois e galegos. - As emocións e o contexto cultural. A perspectiva histórica do compoñente emocional.

UD	Título da UD	Duración
7	A Guerra Fría e a política de bloques (1945-1989).	11

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social, e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	Comprende a importancia das primeiras iniciativas de colaboración internacional.	PE	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	Entende as características do movemento descolonizador.		
CA2.7 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecuencialidade que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.	Coñece as calidades de ambos bloques políticos.		
CA3.1 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	Entende as calidades de ambos bloques, sendo capaz de argumentar sobre estas.		
CA3.7 - Recoñecer as iniciativas da sociedade civil, reflectidas en asociacións e entidades sociais, adoptando actitudes de participación e transformación no ámbito local e comunitario, especialmente no ámbito das relacións interxeracionais.	Valora a importancia da ONU.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Desigualdade e inxustiza no contexto local e global. Solidariedade, cohesión social e cooperación para o desenvolvemento. A achega de España á cooperación para o desenvolvemento. - Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración. - Conciencia histórica. Elaboración de xuízos propios e argumentados ante problemas de actualidade contextualizados historicamente. Defensa e exposición crítica destes a través de presentacións e debates. - Os fundamentos xeoestratégicos desde a segunda metade do século XX ata a actualidade, a política de bloques, os conflitos da descolonización en Asia e África e a nova orde mundial. O papel dos organismos internacionais. - O proceso de construción europea. Integración económica, monetaria e cidadá. As institucións europeas. A extensión do estado do benestar en Europa. O futuro de Europa. - Expresións artísticas e culturais tras a Segunda Guerra Mundial: as segundas vangardas e as novas formas de expresión artística posmodernas no mundo actual. A arte actual en España e Galicia. - Compromiso cívico e participación cidadá. Mediación e xestión pacífica de conflitos e apoio ás vítimas da violencia e do terrorismo. - Servizo á comunidade. A corresponsabilidade nos cidadáns. As relacións interxeracionais. A responsabilidade colectiva e individual. O asociacionismo e o voluntariado. Contornas e redes sociais.

UD	Título da UD	Duración
8	A longa crise de España: do desastre de Cuba á guerra civil (1898-1939).	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Interpretar e explicar de forma argumentada a conexión de España cos grandes procesos históricos da época contemporánea, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia, así como as achegas do Estado e as súas institucións á cultura europea e mundial.	Identifica os principais acontecementos da primeira metade do século XX e é capaz de relacionar as súas causas e consecuencias co caso de España.	PE	100
CA2.5 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	É capaz de realizar un análise crítico dunha fonte secundaria.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Igualdade de xénero e formas de violencia contra as mulleres. Actitudes e comportamentos sexistas. A situación en España e Galicia. - Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración. - A conquista dos dereitos individuais e colectivos no século XX. Orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais e democráticos en España e no mundo a través das fontes: A Segunda República española.

UD	Título da UD	Duración
9	A ditadura franquista e a transición (1939-1981).	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Interpretar e explicar de forma argumentada a conexión de España cos grandes procesos históricos da época contemporánea, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia, así como as achegas do Estado e as súas institucións á cultura europea e mundial.	Identifica os principais acontecementos da primeira metade do século XX e é capaz de relacionar as súas causas e consecuencias co caso de España.	TI	100
CA2.5 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	Coñece os principais feitos da evolución histórica de España neste periodo e é capaz de debatir cos seus compañeiros nun debate.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.8 - Coñecer, valorar e exercitar responsabilidades, dereitos e deberes e actuar en favor do seu desenvolvemento e afirmación a través do coñecemento do noso ordenamento xurídico e constitucional, da comprensión e posta en valor da nosa memoria democrática e dos aspectos fundamentais que a conforman, da contribución dos homes e mulleres a esta, e a defensa dos nosos valores constitucionais.	Coñece os principais feitos da evolución histórica de España neste periodo e é capaz de debatir cos seus compañeiros nun debate.		
CA3.5 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e a solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	Coñece os principais feitos da evolución histórica de España neste periodo e é capaz de debatir cos seus compañeiros nun debate.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Igualdade de xénero e formas de violencia contra as mulleres. Actitudes e comportamentos sexistas. A situación en España e Galicia. - Conciencia histórica. Elaboración de xuízos propios e argumentados ante problemas de actualidade contextualizados historicamente. Defensa e exposición crítica destes a través de presentacións e debates. - A transición política e a configuración do estado democrático en España: a Constitución de 1978 e o Estatuto de autonomía de Galicia. O estado do benestar en España. - A memoria democrática. Experiencias históricas dolorosas do pasado recente e recoñecemento e reparación das vítimas da violencia. - Os valores do europeísmo. Fórmulas de participación en programas educativos europeos.

UD	Título da UD	Duración
10	O noso mundo (1989-2023)	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	Coñece os principais retos aos que se enfronta o mundo na actualidade e valora a importancia dalgunhas institucións supranacionais na súa loira contra estes.	PE	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.6 - Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, realizando propostas que contribúan ao seu logro, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.	Coñece os principais retos aos que se enfronta o mundo na actualidade.		
CA2.9 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	Valora a riqueza e a diversidade cultural existente.		
CA3.2 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	Valora a importancia das institucións na loita contra calquera tipo de discriminación.		
CA3.6 - Adoptar un papel activo e comprometido coa contorna, de acordo con aptitudes, aspiracións, intereses e valores propios, a partir da análise crítica da realidade económica, da distribución e xestión do traballo, e a adopción de hábitos responsables, saudables, sustentables e respectuosos coa dignidade humana e a doutros seres vivos, así como da reflexión ética ante os usos da tecnoloxía e a xestión do tempo libre.	Respeta e sabe da relevancia do respeto a súa contorna.		
CA3.8 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	Valora a importancia das institucións na loita contra os principais retos do mundo.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Xeopolítica e principais conflitos no presente. Xenocidios e crimes contra a humanidade. Guerras, terrorismo e outras formas de violencia política. Alianzas e institucións internacionais, mediación e misións de paz. Inxerencia humanitaria e xustiza universal. - As transformacións científicas e tecnolóxicas dos séculos XX e XXI: a globalización e a era de Internet. Dimensión ética da ciencia e da tecnoloxía. Cambios culturais e novos movementos sociais: feminismo, ecoloxismo e pacifismo. Os medios de comunicación de masas e as redes sociais virtuais.

Contidos
- A acción dos movementos feministas e sufraxistas na loita pola igualdade de xénero. Mulleres relevantes da historia contemporánea. - A acción dos movementos sociais de cuarta xeración nun mundo globalizado. Procesos de evolución e involución: a perspectiva emancipadora da interpretación do pasado. - Os fundamentos xeoestratégicos desde a fin da Guerra Fría. O papel dos organismos internacionais na actualidade. - Cidadanía ética dixital. Novos comportamentos na sociedade da información. - O patrimonio como ben e como recurso. Posta en valor, difusión e xestión da riqueza patrimonial. A diversidade cultural no mundo actual. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial en España e Galicia. - Cohesión social e integración. Medidas e accións en favor da igualdade e da plena inclusión. - Institucións do Estado que garanten a seguridade integral e a convivencia social. Os compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade e a cooperación internacional.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Durante este curso empregaremos E-Dixgal como unha ferramenta metodolo¿xica indispensable, onde o alumnado podera¿ atopar os contidos da materia (presentacio¿ns, vi¿deos, pdf, etc.) e indicacio¿ns sobre as actividades a realizar, tanto no caderno a partir do libro de texto, como na propia A.V (glosarios, encrucillados, discusio¿ns no foro, cuestionarios, etc.) e noutras webs ou aplicacio¿ns (kahoot, canva, gueogessr, baamboozle, liveworksheets, etc.). Todas as actividades estara¿n baseadas nos Criterios de Aviacio¿n programados para cada U.D.

Por regla xeral, en cada UD realizaremos actividades breves no caderno -durante as sesio¿ns- e outras actividades ou traballos a medio prazo, por parellas ou grupos. Para favorecer o traballo grupal empregaremos ferramentas web que permiten a creacio¿n de presentacio¿ns, po¿sters, infografi¿as, etc., de xeito colaborativo, como Canva ou Genially. Algunhas delas debera¿n ser presentadas na aula ante os compan¿eiros. Corrixiranse a partir de ru¿bricas que o alumnado con¿ecera¿ de antema¿n, a fin de facilitar o correcto desenvolvemento das tarefas. Asi¿ mesmo, realizaremos alomenos 2 probas escritas por avaliacio¿n. Estas probas estara¿n baseadas nos Criterios de Aprendizaxe e constara¿n de preguntas concretas, de desenvolvemento, de relacio¿n, de resposta mu¿ltiple ou de tipo procedimental.

En canto ao desenvolvemento das sesio¿ns, trataremos de empregar sempre unha estrutura semellante: repaso das sesiones anteriores, correccio¿n das actividades realizadas o di¿a anterior en caso de habelas, explicacio¿n dos contidos dos contidos do di¿a, e realizacio¿n de tarefas individuais ou grupais. Trataremos de empregar unha metodoloxi¿a activa, baseada na participacio¿n e colaboracio¿n do alumnado para o desenvolvemento das sesio¿ns. Propon¿eremos materiais, recursos e actividades variados que se acheguen aos seus intereses, adapta¿ndonos ao contexto e aos distintos ritmos de aprendizaxe. Asi¿ mesmo, a fin de mellorar a motivacio¿n, introduciremos estratexias de gamificacio¿n e aprendizaxe baseada en xogos.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Ordenador E-Dixgal
Libro de Texto Fondo Libros
Materiais elaborados polo docente
Caderno

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Para saber os con¿ecementos do partido do noso alumnado e detectar posibles carencias realizaremos unha pequena proba escrita. Esta constara¿ de cuestio¿ns tanto abertas como pechadas e diferentes formas de resposta (definicio¿n, desenvolvemento, relacio¿n, ...). A proba escrita estara¿ baseada no curri¿culo de 3º da ESO.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	**13**	**10**	**10**	**14**	**10**	**9**	**10**	**10**	**9**	**5**
Proba escrita	100	0	70	100	80	60	100	100	0	100
Táboa de indicadores	0	100	30	0	20	40	0	0	100	0

Unidade didáctica	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	**100**
Proba escrita	**72**
Táboa de indicadores	**28**

Criterios de cualificación:

O peso das diferentes probas e actividades realizadas en cada avaliacio¿n sera¿ o seguinte:

- As probas escritas contara¿n un 60% da nota final de cada avaliacio¿n. Ao longa de cada unha das mesmas se fara¿ un mi¿nimo de dous exames. Estas probas contara¿n con distintos tipos de preguntas: de desenvolvemento, de resposta cerrada, de relacio¿n, de resposta mu¿ltiple, de tipo test, comentarios de texto, comentarios de mapas, etc.
- Os traballos grupais, por parellas e individuais sumara¿n ata un 40%. Dentro desta porcentaxe, un 20% estara¿ reservado para o traballo individual ao longo da avaliacio¿n, mentres o restante 20% ao traballo por parellas ou grupal. En ambos casos a participacio¿n e o traballo valorarase a partir de ru¿bricas.
- En cada unha destas avaliacio¿ns, ademais, o alumnado tera¿ a opcio¿n de facer du¿as lecturas voluntarias. Cada unha destas podera¿ subir ata 0,5 da nota final de cada avaliacio¿n, previa demostracio¿n da lectura da mesma mediante unha entrevista.

Para a nota final de cada unha destas avaliacio¿ns, o Departamento decidiu redondear por enriba do 0,75. Asi¿, un 4,75 sera¿ un 5 ou un 6,75 un 7.

Ao final do curso acade¿mico tera¿ lugar unha avaliaco¿n global con cara¿cter sumativo, que busca sintetizar os resultados da aprendizaxe. O peso porcentual de cada un dos tres trimestres sera¿ o mesmo:

- 1ª avaliacio¿n: 33%.
- 2ª avaliacio¿n: 33%.

- 3ª avaliacio¿n: 33%.

Finalmente, temos que sinalar que no caso de que un alumno ou alumna fora pillada facendo uso de recursos non permitidos durante a realizacio¿n dun exame se procedera¿ da seguinte maneira.

- O alumno perdera¿ o seu dereito a realizar o exame nesa data e seralle recollido.
- A calificacio¿n da proba sera¿ dun 0 independentemente do que puidera estar escrito no mesmo.
- O exame se lle permitira¿ repetir na data e hora que o docente considere.
- O titor/a e o pais do discentes sera¿n informados por parte do profesor.

Criterios de recuperación:

No caso de que algu¿n alumno non alcanzase unha valoracio¿n positiva en alguna avaliacio¿n se procedera¿ da seguinte maneira.

Repetiranse as probas e/ou tarefas realizadas durante esa aviacio¿n que non foran superadas. Se aproban se recuperan e volverase cualificar a avaliacio¿n, cos criterios xa establecidos no seu momento, para intentar aprobar, deste xeito, a avaliacio¿n. A nota obtenida en cada parte recuperada non podera¿ alcanzar nunca unha nota superior a 7.

Mentres, no caso de que o alumnado non fóra alcanzar unha valoracio¿n positiva na avaliacio¿n final, nas semanas previas se lle permitirá recuperar aquelas probas/actividades que tivera suspensas a fin de poder achegar unha valoración positiva. En caso de recuperar neste periodo, a nota ma¿xima sera¿ dun 5.

Finalmente, temos que indicar que nas recuperacio¿ns o aprobado sera¿ sempre un 5 e non menos. Non se aplicara¿ redondeo.

6. Medidas de atención á diversidade

A diversidade e inherente a condicion humana, non e mais que unha expresion da realidade de cada individuo, e pode estar condicionada por multiples factores, tanto fisico-sensoriais como cognitivos, ademais de intervir factores externos coma o entorno socioeconomico e cultural de cada persoa. Neste curso contamos con alumnado NEAE, dous diagnosticados con TDAH e un alumno con dislexiae discalculia; e outros con algunhas dificultades de aprendizaxe. Tan pronto como se detecten as dificultades de aprendizaxe dalgu¿n alumno/a, este Departamento coordinado co D. de Orientacio¿n adoptaremos as medidas de reforzo educativo coa finalidade de que estes adquiran as aprendizaxes necesarias para continuar o proceso educativo. Deste xeito, sera¿ fundamental o proceso da preavaliacio¿n para detectar as posibles necesidades.

Se o departamento de Orientacio¿n e a profesora ou profesor da materia o viran necesario, seri¿a moi bo que a profesora de Pedagoxi¿a Terape¿utica dese apoio a este alumnado, tanto fo¿ra como dentro da aula nas sesio¿ns da nosa materia, de ter horario para iso. A su¿a colaboracio¿n na aula e¿ considerada como esencial para poder prestar unha atencio¿n ma¿is individualizada ao alumnado e poder realizar asi¿ tarefas que doutro xeito seri¿a imposible ou moi difi¿cil levar a cabo. As adaptacio¿ns Curriculares estuda¿ranse individualmente e estara¿n dirixidas polo Departamento de Orientacio¿n do Centro.

De xeito xeral, farase reforzo a todos o alumnado con posibilidade de non acadar os obxectivos da materia. Dara¿selles tarefas e levara¿n unha atencio¿n ma¿is personalizada, para que acaden os esta¿ndares, ademais de aplicar algunhas medidas ordinarias como adaptar os materiais, tempos e instrumentos de avaliacio¿n. Asi¿ mesmo, intentaremos potenciar a su¿a aprendizaxe significativa, favorecendo as conexions dos conceptos coa esfera funcional e experimental do estudante, o que e o mesmo, intervir na sua Zona de Desenvolvemento Proximo (ZDP); e, ademias, trataremos de orientar ao alumnado sobre estratexias de aprendizaxe e te¿cnicas de estudo, ofrece¿ndolle distintas alternativas para que atope as que mellor se axusten as su¿as necesidades.

Por outro lado, de ter algu¿n alumno ou alumna que presente un ritmo de aprendizaxe ma¿is avanzado se lle propondra¿n actividades de ampliacio¿n, co obxectivo de estimular e potenciar as suas capacidades, asi como o seu progreso cognitivo.

Finalmente, destacar que se aplicaran as medidas recollidas nos distintos protocolos de atencio¿n a¿ diversidade publicados pola Conselleri¿a de Educacio¿n.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Educación cívico-social			X					
ET.2 - Educación ambiental			X			X		
ET.3 - Educación para a igualdade				X		X	X	
ET.4 - Emprendemento			X	X	X	X		
ET.5 - Comprensión lectora, oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Obxectivos de Desenvolvemento Sostible								
ET.7 - Educación para a paz		X	X			X	X	X
ET.8 - Educación para o consumidor								

	UD 9	UD 10
ET.1 - Educación cívico-social	X	X
ET.2 - Educación ambiental		
ET.3 - Educación para a igualdade		X
ET.4 - Emprendemento		X
ET.5 - Comprensión lectora, oral e escrita	X	X
ET.6 - Obxectivos de Desenvolvemento Sostible		X
ET.7 - Educación para a paz	X	X
ET.8 - Educación para o consumidor		X

Observacións:

Sera¿n traballados todos os elementos transversais, en especial a comprensio¿n lectora e a expresio¿n oral e escrita pois o alumnado vai ter que ler en diferentes formatos e redactar resumos, opinio¿ns, textos, comentarios xeogra¿ficos e histo¿ricos, etc.
Asi¿ mesmo, a comunicacio¿n audiovisual dun xeito responsable sera¿ aproveitada en todas as unidades pois servira¿n de apoio a¿ pra¿ctica docente.
O resto dos elementos transversais tame¿n sera¿n abordados en maior ou menor medida en case todas as unidades. No tocante a¿ comunicacio¿n tera¿ un maior peso nas unidades que promovan o debate.
O emprendemento tame¿n se considera importante por canto se pretende que o alumnado realice propostas e promova unha actitude proactiva e participativa.
Importante na materia de Xeografi¿a e Historia e¿ a Educacio¿n ci¿vica e constitucional que tame¿n sera¿ un tema que pode retomarse en todas as unidades non so¿ como tema a dar seno¿n tame¿n como actitude do alumnado na aula de respecto, tolerancia nos traballos, debates, etc.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Visita Voz de Galicia	Saída para coñecer de primeira man sobre o proceso de elaboración, redacción e publicación dun telexornal		X	
Visita Illa de San Simón	Saída a Illa de San Simón para coñecer un dos motivos lugares que foron empregados para a represión durante a ditadura franquista e que hoxe convertíronse nun emprazamento en pos da memoria colectiva e a cultura.			X

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado
14. Ao comezo da unidade, o alumnado comece os objetivos e competencias que se van traballar, as actividades a realizar e como se van a avaliar

Metodoloxía empregada
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnad
11. Usáronse distintos instrumentos de avaliación
12. Dáse un peso real á observación do traballo na aula
13. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo
1. fanse explicacións con claridade para todo o alumnado.
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.
4. As actividades foron variadas e motivadoras.
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.
6. Combínase o traballo individual e en equipo.
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.
11. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.
12. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino-aprendizaxe.
Medidas de atención á diversidade
8 Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE
9 . Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE
10. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.
Clima de traballo na aula
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado

Outros
INDICADORES DE LOGRO DO PROCESO DE ENSINO
7. O alumnado e as familias teñen acceso a programación
INDICADORES DE LOGRO DA PRÁCTICA DOCENTE
10. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.
13. Valórase o traballo e o esforzo.

Descrición:

A programación é un documento aberto e susceptible de cambios segundo observemos os procedementos que funcionan e os que non. Debe revisarse cada ano coa fin de adaptala mellor á realidade das aulas.

A posta en práctica de dita programación é o que nos permite mellorala, recollendo a través dos procedementos de avaliación da propia programación e da práctica docente, a información necesaria para reformala.

O proceso de avaliación da propia programación e da práctica docente realízase dentro do Departamento coa información recollida polos docentes sobre diferentes aspectos do desenvolvemento da mesma, que debería incluír unha valoración/avaliación dos estudantes, do seu propio proceso de ensino-aprendizaxe, que pode realizarse a través dun cuestionario a cada alumno/a trimestralmente.

Para esto, o profesor/a cubrirá un cuestionario cos indicadores de logro indicados anteriormente, nunha escala de un a catro.

- 1. Nunca.
- 2. As veces.
- 3. Case sempre.
- 4. Sempre.

Ao final de cada trimestre os alumnos tamén cubrirán un cuestionario similar que avaliará a práctica docente na aula. Farase un seguimento da relación de elementos de avaliación do proceso de ensino e a práctica docente que se indican.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

O profesorado realizara¿ de xeito continuo o seguimento da programacio¿n atendendo a¿ su¿a temporalizacio¿n, criterios establecidos de avaliacio¿n, contidos a impartir, metodoloxi¿a, etc....todo isto coa finalidade de ir axustando e incluso modificando aqueles aspectos dida¿cticos que crea convenientes para que dita programacio¿n resulte ma¿is real, aplicable e operativa.

Farase un seguimento da programacio¿n e da pra¿ctica docente a trave¿s da aplicacio¿n Proens e este realizarase por avaliacio¿n trimestral recolle¿ndose datos sobre a temporalizacio¿n, os axustes dos Criterios de Avaliacio¿n, os instrumentos de avaliacio¿n, a ponderacio¿n dos mesmos, etc.. Todos estes datos xunto cos referidos a contidos, metodoloxi¿a, avaliacio¿n, etc., sera¿n valorados indicando as posibles razo¿ns das dificultades do desenvolvemento da programacio¿n (polo clima da aula, recursos, diversidade de alumnado, etc.) e toda esta informacio¿n recollerase nas actas do departamento.

Para a avaliacio¿n do proceso de ensino, empregaranse os indicadores de logro recollidos na programacio¿n para ver se efectivamente se esta¿n cumprindo.

Finalmente, nas memorias de final de curso aparecera¿n recollidas as propostas de mellora se fosen necesarias para pon¿er en pra¿ctica nos cursos sucesivos procurando ir axusta¿ndoa ao ma¿ximo a¿ realidade e a¿ temporalidade.

9. Outros apartados